

Druki zwarte

Berent Wacław, Fachowiec, Warszawa 1895.

Bogusławski Józef Konstanty, Życia sławnych Polaków krótko zebrane, t. 1–2, Wilno 1814.

Carlyle Thomas, Bohaterowie: cześć dla bohaterów i pierwiastek bohaterstwa w historii, Kraków 2006.

Chmielowski Piotr, Zarys literatury polskiej z ostatnich lat szesnastu, Wilno 1881.

Czarnowski Stanisław, Pamiętniki Stanisława Jana Czarnowskiego: wspomnienia z trzech stuleci XVIII, XIX i XX, t. 1–4, Warszawa 1921–1928.

Ćwierćwiecze walki. Księga pamiątkowa „Roli”, Warszawa 1910.

Dickstein Szymon [Jan Młot], Kto z czego żyje?, Warszawa 1881.

Encyklopedia powszechna S. Orgelbranda, t. 1–12, Warszawa 1883–1884.

Engels Fryderyk, Położenie klasy robotniczej w Anglii, przeł. Aleksander Długosz, Warszawa 1952.

Fryze Feliks, Chodorowicz Ignacy, Przewodnik po Warszawie i jej okolicach na rok 1873/74, Warszawa 1873.

Gaszczyński Stanisław, Rady dla młodzieży rzemieślniczej, Warszawa 1870.

Górski Ludwik, Wskazówki do ustaw dla stowarzyszeń wzajemnej pomocy, [w:] Kalendarz wydawany przez Warszawskie Towarzystwo Dobroczynności na rok zwyczajny 1863, Warszawa 1862.

Hoffmanowa Klementyna, Biografie znakomitych Polaków i Polek, Wrocław 1833.

Jeleński Jan, Kalisz i jego okolica, Sprawozdania z Obecnego Stanu Kraju, t. 1, Warszawa 1875.

Jeleński Jan, O samopomocy w kształceniu się, Warszawa 1873.

Jeleński Jan, Pomoc własna klas niezamożnych, Warszawa 1873.

Jeske-Choiński Teodor, Pozytywizm warszawski i jego główni przedstawiciele, Warszawa 1885.

Juszczak Józef, Jak zapobiec ciągle wzrastającej nędzy i płynącemu z niej żebractwu wszelkiego rodzaju, Warszawa 1872.

Katalog czytelnicy Jana Jeleńskiego mieszczącej się przy ulicy Nowy Świat nr 4, Warszawa 1886.

Korzeniowski Józef, Kollokacja, Wilno 1847.

Korzeniowski Józef, Krewni, Wilno 1857.

Korzeniowski Józef, Spekulant, Kraków 2003.

Koźmian Kajetan, Pamiętniki Kajetana Koźmiana obejmujące wspomnienia od roku 1780 do roku 1815, Poznań 1858.

Koźmian Stanisław Egbert, O popularnych wykładach naukowych, Poznań 1869.

Kraszewski Józef Ignacy [B. Bolesławita], Rachunki z roku 1867, Poznań 1868.

Kraszewski Józef Ignacy [B. Bolesławita], Rachunki z roku 1869, Poznań 1870.

Kraszewski Józef Ignacy, *Morituri*, Kraków 1959.

Kraszewski Józef Ignacy, *Resurrecturi*, Kraków 1959.

Kraushar Aleksander, *Kartki z pamiętnika Alkara*, t. 1–2, Kraków 1910–1913.

Kraushar Aleksander, *Siedmioletnie Szkoły Głównej Warszawskiej: 1862–1869*, Warszawa–Kraków 1883.

Krzywicki Ludwik, *W otchłani*, Warszawa 1909.

Krzywicki Ludwik, *Wspomnienia*, t. 1–2, Warszawa 1957–1958.

Księga pamiątkowa Zjazdu b. wychowañców b. Szkoły Głównej Warszawskiej w 40-ą rocznicę jej założenia, Warszawa 1905.

Księga pamiątkowa Zjazdu b. wychowañców b. Szkoły Głównej Warszawskiej w 50ą rocznicę jej założenia, Warszawa 1914.

Kucharzewski Feliks, *Filip de Girard i jego prace we Francji i Polsce*, Warszawa 1886.

Limanowski Bolesław, *Pamiętniki (1830–1870)*, Warszawa 1957; *Pamiętniki (1870–1907)*, Warszawa 1958.

Mill John Stuart, *O wolności*, przeł. Juliusz Starkel, Lwów 1864.

Orzeszkowa Eliza, *Kilka słów o kobietach*, Warszawa 1874.

Orzeszkowa Eliza, *Listy*, t. 3, oprac. Edmund Jankowski, Wrocław 1956.

Orzeszkowa Eliza, *Marta*, Warszawa 2004.

Orzeszkowa Eliza, *Publicystyka społeczna*, t. 1, wstęp i red. Grażyna Borkowska, Kraków 2005.

Orzeszkowa Eliza, *Zygmunt Ławicz i jego koledzy*, Warszawa 1886.

Prus Bolesław, *Kroniki*, t. 1–20, Warszawa 1956–1970.

Prus Bolesław, *Lalka*, Warszawa 1977.

[Prus Bolesław], *Szkic programu w warunkach obecnego rozwoju społeczeństwa*, Warszawa 1883.

Radlińska Helena, *Pisma pedagogiczne*, t. 3: *Z dziejów pracy społecznej i oświatowej*, wstęp Jan Hulewicz, wybór i oprac. Wanda Wyrobkowska-Pawłowska, Wrocław 1964.

Rakowicz Franciszek T., *Towarzystwo Pomocy Naukowej dla Dziewcząt Polskich*, Toruń [1869].

Romanowicz Tadeusz, *O stowarzyszeniach*, Lwów 1867.

Rykaczewski Erazm, *Słownik języka polskiego podług Lindego i innych nowszych źródeł*, Berlin 1866.

Siegel Stanisław, *Ceny w Warszawie w latach 1816–1914*, Poznań 1949.

Skarbek Fryderyk, *Dzieje Polski*, cz. 2: *Królestwo Polskie od epoki początku swego do rewolucji listopadowej*, Poznań 1876.

Skotnicki Marcel, *Chłopiec spod Skalmierza*, Warszawa 1845.

Stanton Theodore, *Kwestia kobieca w Europie*, przeł. Kazimierz Sosnowski, Warszawa 1885.

Stara i młoda prasa. Przyczynek do historii literatury ojczystej 1866–1872. Kartki ze wspomnień Eksdziennikarza, oprac. i posłowie Dobrosława Świerczyńska, Warszawa 1998.

Suligowski Adolf, Miasto analfabetów, Kraków 1905.

Supiński Józef, Pisma Józefa Supińskiego, t. 2, Warszawa 1883.

Supiński Józef, Szkoła polska gospodarstwa społecznego, Warszawa 1911.

Supiński Józef, Wolność i narodowość, [w:] Naród. Idee polskie. Antologia, red. Jacek Kloczkowski, Kraków 2011, s. 101–105.

Świętochowski Aleksander, Wspomnienia, wstęp i oprac. Samuel Sandler, Wrocław 1966.

Tocqueville Alexis de, O demokracji w Ameryce, przeł. Barbara Janicka, Marcin Król, Kraków–Warszawa 1996.

Urbanowska Zofia, Księżniczka, Kraków 1886.

Warszawa w pamiętnikach powstania styczniowego, oprac. i wstęp Krzysztof Dunin-Wąsowicz, Warszawa 1963.

Wiślicki Józef Mikołaj, Moje pamiętniki całego życia, Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy, sygn. II. 229.

Wójcicki Kazimierz Władysław, Cmentarz Powązkowski pod Warszawą, t. 1–3, Warszawa 1855–1858.

[Zaleski Antoni], Towarzystwo warszawskie. Listy do przyjaciółki przez Baronową X.Y.Z., t. 1–2, Kraków 1888–1889.

Zdanowicz Aleksander i in., Słownik języka polskiego, Wilno 1861.

Żabski Tadeusz, Z wczesnej korespondencji Piotra Chmielowskiego (1869–1871), „Ze Skarbca Kultury” 1972, z. 23, s. 53–104.

Żeromski Stefan, Dzienniki, t. 1, oprac. Jerzy Kądziała, Warszawa 1963.

Książki Samuela Smilesa w wersji oryginalnej

The Autobiography of Samuel Smiles, red. Thomas Mackay, New York 1905.

The Character, red. John Murray, London 1875.

The Life of George Stephenson, London 1857.

Physical Education; or the Nurture and Management of Children, Edinburgh 1838.

Self-Help, red. John Murray, London 1859 [wyd. 2: 1866].

Self-Help With Illustrations of Character, Conduct and Perseverance, Oxford 2002.

Thrift, red. John Murray, London 1875.

Teksty Samuela Smilesa przetłumaczone na język polski

Czarodziejska polewa: (życiorys Bernarda Palissy), przeł. Fed [pseud.], [Szkocja 1945].

Dla głowy i dla serca. Zbiór aforyzmów zastosowanych do potrzeb życia codziennego, zaczerpnięte z dzieł Samuela Smilesa i innych, oprac. E.W., Lwów 1906.

Droga do szczęścia, Warszawa 1908.

O charakterze, spolszczył Walery Przyborowski, Warszawa 1873 [wyd. 2: 1879; wyd. 3: 1902].

Obowiązek, przeł. Adolf Dygasiński, Warszawa 1882.

Oszczędność, przeł. Stanisław Boduszyński i Bronisław Grabowski, Warszawa 1876.

Oszczędność, streścił Aleksander Dreziński, Rzeszów 1883.

Oszczędność – droga do dobrobytu podług Wecla i Smilesa, oprac. K.K., Z.K., Warszawa 1904.

Podróż około świata młodego Smiles'a, wolny przekład E.H., Warszawa 1883.

Podstawy życia, Warszawa 1907.

Pomoc własna, spolszczone z niem. obrobienia Józefa Boyesa, Warszawa 1867 [wyd. 2: Kraków 1868; wyd. 3: Warszawa 1879].

Pomoc własna, spolszczone z niem. obrobienia A. Colenfelda, Warszawa 1869.

Pomoc własna, Kraków–Warszawa 1908.

Pomoc własna, Warszawa 1912.

Prawdą a pracą. Księga o poradności, spolszczone z niem. Obrobienia Józefa Boyesa, Kraków 1868.

Życie i praca, czyli życiorysy ludzi sławnych, przeł. Adolf Dygasiński, Warszawa 1888 [wyd. 2: 1889].

Prasa

„Niwa” 1872–1875.

„Opiekun Domowy” 1865–1876.

„Przegląd Tygodniowy” 1866–1886.

Wybrane roczniki: „Ateneum”, „Biblioteka Warszawska”, „Bluszcz”,

„Gazeta Codzienna”, „Gazeta Warszawska”, „Kłosa”, „Prawda”,

„Słowo”, „Tygodnik Ilustrowany”, „Zorza”.

Opracowania

700 lat myśli polskiej, t. 6: Filozofia i myśl społeczna w latach 1865–1895, wybór i oprac. Anna Hochfeldowa i Barbara Skarga, Warszawa 1980.

Araszkiewicz Feliks H., Prus w świetle własnej biblioteki, Wrocław 1951.

Atkinson Juliette, Victorian Biography Reconsidered. A Study of Nineteenth-Century 'Hidden' Lives, New York 2010. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199572137.001.0001>

Bachórz Józef, O potrzebie scalania polskiego wieku XIX, „Wiek XIX. Rocznik Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza” 2008, s. 7–18.

Bazyłow Ludwik, Historia powszechna 1789–1918, Warszawa 1986.

Bennett Tony, The Birth of the Museum. History, Theory, Politics, London–New York 2008.

- Borges Jorge Louis, Przedmowa do Thomas Carlyle: Sartor Resartus, przeł. Zofia Chądyńska, „Literatura na Świecie” 1988, nr 12, s. 107–108.
- Borkowska Grażyna, Pozytywiści i inni, Warszawa 1996.
- Borowski Stanisław, Szkoła Główna Warszawska 1862–1869. Wydział Prawa i Administracji, Warszawa 1937.
- Bratkowski Stefan, Skąd приходzimy, Warszawa 1993.
- Briggs Asa, Samuel Smiles: the Gospel of Self-Help, „History Today” 1987, t. 37, nr 5, s. 37–39.
- Briggs Asa, Victorian People. A Reassessment of Persons and Themes 1851–1867, Chicago 1972.
- Brykalska Maria, Aleksander Świętochowski: biografia, t. 1–2, Warszawa 1987.
- Brzeziński Mieczysław, Maszyny parowe i koleje żelazne, Warszawa 1887.
- Cała Alina, Asymilacja Żydów w Królestwie Polskim (1864–1897): postawy, konflikty, stereotypy, Warszawa 1989.
- Casper Scott E., Constructing American Lives. Biography and Culture in Nineteenth-Century America, London 1999.
- Chałasiński Józef, Społeczna genealogia inteligencji polskiej, [Warszawa] 1946.
- Chartier Roger, The Cultural Origins of the French Revolution, przeł. Na ang. Lydia G. Cochrane, London 1991.
- Chyra-Rolicz Zofia, Pod spółdzielczym sztandarem. Z dziejów spółdzielczości polskiej do 1982 roku, Warszawa 1985.
- Clausen Christopher, How To Join The Middle Classes with the Help of Dr. Smiles and Mrs. Beeton, „American Scholar” 1993, t. 62, nr 3, s. 403–418.
- Crouzet François, The First Industrialists: the Problem of Origins, Cambridge 1985.
<https://doi.org/10.1017/CBO9780511896774>
- Cywiński Bohdan, Rodowody niepokornych, Warszawa 1996.
- Czepulis-Rastenis Ryszarda, Inteligencja nieromantyczna. Korespondenci Kraszewskiego z lat międzypowstaniowych, „Przegląd Historyczny” 1989, z. 3, s. 487–509.
- Czepulis-Rastenis Ryszarda, „Klasa umysłowa”. Inteligencja Królestwa Polskiego 1832–1862, Warszawa 1973.
- Czepulis-Rastenis Ryszarda, Ludzie nauki i talentu. Studia o świadomości społecznej inteligencji polskiej w zaborze rosyjskim, Warszawa 1988.
- Drozdowski Marian M., Zahorski Andrzej, Historia Warszawy, Warszawa 2004.
- Dybiec Julian, Nie tylko szabłą: nauka i kultura polska w walce o utrzymanie tożsamości narodowej 1795–1918, Kraków 2004.
- Dzieje inteligencji polskiej do roku 1918, red. Jerzy Jedlicki, t. 1: Maciej Janowski, Narodziny inteligencji 1750–1831, Warszawa 2008.

Dzieje inteligencji polskiej do roku 1918, red. Jerzy Jedlicki, t. 2: tegoż, Błędne koło 1832–1864, Warszawa 2008.

Dzieje inteligencji polskiej do roku 1918, red. Jerzy Jedlicki, t. 3: Magdalena Micińska, Inteligencja na rozdrożach 1864–1918, Warszawa 2008.

Dzieje Uniwersytetu Warszawskiego 1807–1915, red. Stefan Kieniewicz, oprac. Barbara Grochulska i in., Warszawa 1981.

Dzieje Warszawy, red. Stefan Kieniewicz, t. 3: tegoż, Warszawa w latach 1795–1914, Warszawa 1976.

Elias Norbert, Przemiany obyczajów w cywilizacji Zachodu, przeł. Tadeusz Zabłudowski, Warszawa 1980.

Encyklopedia Warszawy, red. Stanisław Herbst i in., Warszawa 1994.

Etyka i literatura: pisarze polscy lat 1863–1918 w poszukiwaniu wzorców życia i sztuki, red. Ewa Ihnatowicz i Ewa Paczoska, Warszawa 2006.

Fielden Kenneth, Samuel Smiles and Self-Help, „Victorian Studies” 1968, t. 12, nr 2, s. 155–176.

Fita Stanisław, Pokolenie Szkoły Głównej, Warszawa 1980.

Giełżyński Witold, Prasa warszawska 1661–1914, Warszawa 1962.

Harrison John F.C., The Common People. A History from the Norman Conquest to the Present, London 1984.

Harrison John F.C., The Victorian Gospel of Success, „Victorian Studies” 1957, t. 1, nr 2, s. 155–164.

Hoff Jadwiga, Wzorce i poradniki dobrego gospodarowania adresowane do elit społecznych oraz mieszczan i chłopów w XIX wiek, [w:] Rozrzutność i skąpstwo w tradycji kulturowej i w rzeczywistości, red. Janusz Tazbir i Andrzej K. Banach, Kraków 2005, s. 105–131.

Hopkins Eric, Working-Class Self-Help in Nineteenth-Century England. Responses to industrialization, London 1995.

Houghton Walter E., Victorian Frame of Mind 1830–1870, New Haven–London 1968.

Ideologie, poglądy, mity w dziejach Polski i Europy XIX i XX wieku: studia historyczne, red. Jerzy Topolski, Witold Molik, Krzysztof Makowski, Poznań 1991.

Ihnatowicz Ewa, „Tygodnik Ilustrowany” a pozytywizm (1859–1886), „Kwartalnik Historii Prasy Polskiej” 1988, nr 1, s. 23–38.

Inteligencja polska XIX i XX wieku: studia, t. 2–4, red. Ryszarda Czepulis-Rastenis, Warszawa 1981–1985.

Janicka Anna, Tradycja i zmiana. Literackie modele dziewiętnastowieczności: pozytywizm i „obrzeża”, Białystok 2015.

Janowski Maciej, Polska myśl liberalna do 1918 roku, Kraków–Warszawa 1998.

Jaworski Wojciech, Przemiany legalnego życia społecznego w Królestwie Polskim w latach 1864–1914, Sosnowiec 2006.

Jedlicki Jerzy, Inteligencja wymyśla się sama, „Przegląd Polityczny” 2009, nr 96, s. 63–69.

- Jedlicki Jerzy, Jakiej cywilizacji Polacy potrzebują. Studia z dziejów idei i wyobraźni XIX wieku, Warszawa 2002.
- Jedlicki Jerzy, Klejnot i bariery społeczne. Przeobrażenia szlachectwa polskiego w schyłkowym okresie feudalizmu, Warszawa 1968.
- Jedlicki Jerzy, Świat zwyrodniały. Lęki i wyroki krytyków nowoczesności, Warszawa 2000.
- Jurkowska Hanna, Pamięć sentymentalna. Praktyki pamięci w kręgu Towarzystwa Warszawskiego Przyjaciół Nauk i w Puławach Izabeli Czartoryskiej, Warszawa 2014.
<https://doi.org/10.31338/uw.9788323515500>
- Kaczyńska Elżbieta, Pejzaż miejski z zaściankiem w tle, Warszawa 1999.
- Kądziałski Józef, Działalność pisarska i wydawnicza Józefa Mikołaja i Adama Wiślickich do roku 1875, „Przegląd Nauk Historycznych i Społecznych” 1954, t. 4, s. 151–197.
- Kern Stephen, Culture of Time and Space 1880–1918, Cambridge 1983.
- Kieniewicz Stefan, Dramat trzeźwych entuzjastów. O ludziach pracy organicznej, Warszawa 1964.
- Kieniewicz Stefan, Historia Polski 1795–1918, Warszawa 2002.
- Kieniewicz Stefan, Szkoła Główna wobec wybuchu powstania styczniowego, Warszawa 1972.
- Kieniewicz Stefan, Warszawa w powstaniu styczniowym, Warszawa 1983.
- Kizwalter Tomasz, Historia powszechna. Wiek XIX, Warszawa 2007.
- Kizwalter Tomasz, „Nowatorstwo i rutyny”. Społeczeństwo Królestwa Polskiego wobec procesów modernizacji (1840–1863), Warszawa 1991.
- Kmiecik Zenon, Prasa warszawska w okresie pozytywizmu: 1864–1885, Warszawa–Łódź 1971.
- Kobieta i kultura czasu wolnego: zbiór studiów, red. Andrzej Szwarc i Anna Żarnowska, Warszawa 2001.
- Kołąkowski Leszek, Filozofia pozytywistyczna. Od Hume’a do Koła Wiedeńskiego, Warszawa 2004.
- Król Marcin, Historia myśli politycznej. Od Machiavellego po czasy współczesne, Gdańsk 1998.
- Książka pokolenia. W kręgu lektur polskich doby poststyczniowej, red. Ewa Paczoska i Jolanta Sztachelska, Białystok 1994.
- Kulczycka-Saloni Janina, Życie literackie Warszawy w latach 1864–1892, Warszawa 1970.
- Kwiatkowska Magdalena, Udział redakcji warszawskich czasopism kulturalno-społecznych w rozpowszechnianiu książki naukowej w drugiej połowie XIX wieku i na początku XX wieku, „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Librorum” 2005, nr 12, s. 5–33.
- Leskiewiczowa Janina, Warszawa i jej inteligencja po powstaniu styczniowym 1864–1870, Warszawa 1961.
- Lipowski Wojciech, Dzieje kultury brytyjskiej, Warszawa 2004.
- Litwinowicz-Drozdziel Małgorzata, Okruchy zwierciadła. Od wystawy światowej do wystawy sklepowej, „Przegląd Humanistyczny” 2013, nr 1, s. 5–16.

- Łepkowski Tadeusz, Polska. Narodziny nowoczesnego narodu 1764–1870, Poznań 2003.
- Maciejewski Janusz, Przedburzowcy. Z problematyki przełomu między romantyzmem a pozytywizmem, Kraków 1971.
- Maciejewski Janusz, Wiek XIX jako formacja kulturowa i dziewiętnastowieczność jako antywartość, „Wiek XIX. Rocznik Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza” 2008, s. 73–80.
- Markiewicz Grzegorz, Spór o model społeczeństwa na łamach „Przeglądu Tygodniowego” i „Przeglądu Katolickiego” w latach 1864–1880, Łódź 2000.
- Markiewicz Henryk, Pozytywizm, Warszawa 2002.
- Maurois André, Dzieje Anglii, przeł. Wacław Rogowicz, Warszawa 1957.
- Mazur Elżbieta, Dobroczynność w Warszawie XIX wieku, Warszawa 1999.
- Mencwel Andrzej, Etos lewicy. Esej o narodzinach kulturalizmu polskiego, Warszawa 1990.
- Mencwel Andrzej, Przedwiośnie czy potop. Studium postaw polskich w XX wieku, Warszawa 1997.
- Mencwel Andrzej, Widziane z dołu, Warszawa 1980.
- Miasto słów: studia z historii literatury i kultury drugiej połowy XIX wieku, red. Ewa Paczoska, Białystok 1991.
- Miąso Józef, Oświata dorosłych na przełomie XIX i XX wieku, [w:] Warszawa XIX wieku: 1795–1918, z. 2, Warszawa 1971, s. 295–316.
- Miąso Józef, Oświata dorosłych w Wielkiej Brytanii pierwszej połowy XIX wieku, „Rozprawy z dziejów Oświaty” 1980, t. 23, s. 101–124.
- Micińska Magdalena, Między Królem Duchem a mieszczaninem. Obraz bohatera narodowego w piśmiennictwie polskim przełomu XIX i XX wieku (1890–1914), Wrocław 1995.
- Mieszkańcy Warszawy w obiektywach fotografów XIX wieku, wybór i oprac. Zofia Zarachowicz, Warszawa 2007.
- Modzelewski Wojciech, Naród i postęp. Problematyka narodowa w ideologii i myśli społecznej pozytywistów warszawskich, Warszawa 1977.
- Morris Richard J., Samuel Smiles and the Genesis of Self-Help; The Retreat to a Petit Bourgeois Utopia, „Historical Journal” 1981, t. 24, nr 1, s. 89–109. <https://doi.org/10.1017/S0018246X00008049>
- Myśliński Jerzy, Ziemie polskie w dobie powstaniowej 1864–1915, Kielce 1997.
- Osiatyński Wiktor, W kręgu mitu amerykańskiego, Warszawa 1971.
- Ossowska Maria, Moralność mieszczańska, Warszawa 1985.
- Paczoska Ewa, Dojrzewanie, dojrzałość, niedojrzałość. Od Bolesława Prusa do Olgi Tokarczuk, Warszawa 2004.
- Pedagogika pozytywizmu warszawskiego, wstęp i oprac. Ryszard Wroczyński, Wrocław 1958.
- Płachecki Marian, Wojny domowe. Szkice z antropologii słowa publicznego w dobie zaborów (1800–1880), Warszawa 2009.

Pogranicza literatury. Księga ofiarowana Profesorowi Januszowi Maciejewskiemu na Jego siedemdziesięciolecie, red. Grażyna Borkowska i Jacek Wójcicki, Warszawa 2001.

Polski słownik biograficzny, t. 1–, red. Władysław Konopczyński i in., Kraków–Wrocław–Warszawa 1935–.

Pomian Krzysztof, Historia – nauka wobec pamięci, przeł. Hanna Abramowicz i Joanna Pietrzak-Thebault, Warszawa 2006.

Porter-Szücs Brian, Gdy nacjonalizm zaczął nienawidzić. Wyobrażenia nowoczesnej polityki w dziewiętnastowiecznej Polsce, przeł. Agnieszka Nowakowska, Sejny 2011.

Pozytywiści warszawscy. „Przegląd Tygodniowy” 1866–1876, wstęp i red. Anna Janicka, Białystok 2015.

Pozytywizm, t. 1–2, oprac. Barbara Michałowska i in., Wrocław 1950–1951.

Pozytywizm. Język epoki, red. Grażyna Borkowska i Janusz Maciejewski, Warszawa 2001.

Problemy literatury polskiej okresu pozytywizmu, t. 1–3, red. Edmund Jankowski i Janina Kulczycka-Saloni, Wrocław 1980–1984.

Przemiany społeczne w Królestwie Polskim 1815–1864, red. Janina Leskiewiczowa i Witold Kula, Warszawa 1979.

Przerabianie XIX wieku: studia, red. Ewa Paczoska i Bartłomiej Szleszyński, Warszawa 2011.

Robinson David M., Emerson and the Conduct of Life. Pragmatism and Ethical Purpose in the Later Work, Cambridge 1993. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511527173>

Rozwój prowincji naszej. Życie społeczno-kulturalne ośrodków lokalnych ziem polskich w dobie powojennej 1864–1914, red. Mieczysław Adamczyk i Andrzej Notkowski, Kielce–Warszawa 1993.

Rychlikowa Irena, Ziemiaństwo polskie 1789–1864. Zróżnicowanie społeczne, Warszawa 1983.

Rychliński Stanisław, Praca organiczna w Królestwie Polskim po powstaniu styczniowym, Warszawa 1931 [maszynopis w zbiorach Biblioteki Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie].

Rychliński Stanisław, Wybór pism, wstęp i wybór Przemysław Wójcik, Warszawa 1976.

Sadowski Lesław, Polska inteligencja prowincjonalna i jej ideowe dylematy na przełomie XIX i XX wieku, Warszawa 1988.

Salmi Hannu, Europa XIX wieku. Historia kulturowa, przeł. Agnieszka Szurek, Kraków 2010.

Siekierski Stanisław, Kultura szlachty polskiej w latach 1864–2001, Pułtusk 2003.

Skarga Barbara, Narodziny pozytywizmu polskiego (1831–1864), Warszawa 1964.

Słownik literatury staropolskiej: średniowiecze, renesans, barok, red. Teresa Michałowska, Wrocław 2002.

Sobolewscy Barbara i Marek, Myśl polityczna XIX i XX wieku: liberalizm, Warszawa 1978.

Spiskowcy i partyzanci 1863 roku, red. Stefan Kieniewicz, Warszawa 1967.

Spółczesność Królestwa Polskiego. Studia o uwarstwieniu i ruchliwości społecznej, t. 1–4, red. Witold Kula i Janina Leskiewiczowa, Warszawa 1965–1971.

Suchodolski Bogdan, Rozważania o kulturze i przyszłości narodu, Szczecin 1989.

Swojskość i cudzoziemszczyzna w dziejach kultury polskiej, red. Zofia Stefanowska, Warszawa 1973.

Szpakowska Małgorzata, Chcieć i mieć. Samowiedza obyczajowa w Polsce czasu przemian, Warszawa 2003.

Szymczak-Hoff Jadwiga, Drukowane kodeksy obyczajowe na ziemiach polskich w XIX wieku, Rzeszów 1982.

Szyndler Bartłomiej, Tygodnik Ilustrowany „Kłosy” (1865–1890), Wrocław 1981.

Świda-Ziemba Hanna, Młodzież PRL. Portrety pokoleń w kontekście historii, Kraków 2010.

Tazbir Janusz, Kultura szlachecka w Polsce. Rozkwit – upadek – relikty, Warszawa 1979.

Tomasik Wojciech, Ikona nowoczesności: kolej w literaturze polskiej, Wrocław 2007.

Tomaszewski Eugeniusz, Kształtowanie się kapitalistycznych przedsiębiorstw prasowych w Warszawie (1851–1860), Warszawa 1968.

Tradycje szlacheckie w kulturze polskiej, red. Zofia Stefanowska, Warszawa 1976.

Tyrrell Alexander, Class Consciousness in Early Victorian Britain: Samuel Smiles, Leeds Politics and the Self-Help Creed, „Journal of British Studies” 1970, t. 9, nr 2, s. 102–125.
<https://doi.org/10.1086/385593>

The Victorian Vision. Inventing New Britain, red. John M. MacKenzie, London 2001.

Walicki Andrzej, Naród, nacjonalizm, patriotyzm, wstęp Andrzej Mencwel, Warszawa 2009.

Warszawa pozytywistów, red. Janina Kulczycka-Saloni i Ewa Ihnatowicz, Warszawa 1992.

Watt Ian, Narodziny powieści: studia o Defoe’em, Richardsonie i Fieldingu, przeł. Agnieszka Kreczmar, Warszawa 1973.

Wawrzyński Mirosław, Samopomoc i samoorganizacja Polaków od XIX do XXI wieku, Toruń 2007.

Weber Max, Etyka protestancka a duch kapitalizmu, przeł. Jan Miziński, Lublin 1994.

Weiss Richard, The American Myth of Success from Horatio Alger to Norman Vincent Peale, New York–London 1969.

Williams Raymond, Culture and Society 1780–1950, Nottingham 2013.

Wojciechowski Kazimierz, Oświata ludowa 1863–1905 w Królestwie Polskim i Galicji, Warszawa 1954.

Wojciechowski Konstanty, Przewrót w umysłowości i literaturze polskiej po roku 1863, Lwów–Warszawa 1928.

Wroczyński Ryszard, Dzieje oświaty polskiej, t. 2: 1795–1945, Warszawa 1996.

Wroczyński Ryszard, Pozytywizm warszawski. Zarys dziejów oraz wybór publicystyki i krytyki, Warszawa 1948.